

NÁRODNÉ LESNÍCKE CENTRUM
ÚSTAV LESNÍCKEHO PORADENSTVA A VZDELÁVANIA ZVOLEN

Správa

o lesnej
pedagogike

za rok 2019

ZVOLEN 2020

Správa o lesnej pedagogike za rok 2019

Neprešlo jazykovou úpravou.

Údaje pre štatistické spracovanie, charakteristiku subjektov a fotografie z akcií jednotlivých subjektov poskytli: LESY SR š.p.; ŠL TANAPu; Mestské lesy v Bratislave; Mestské lesy Košice, a.s.; Vojenské lesy a majetky SR, š.p. Pliešovce; Lesné hospodárstvo Inovec, s.r.o.

Autori textov: **Ing. Mariana Výboštoková, PhD.;** **Ing. Dana Chlpošová;** **Ing. Veronika Jaloviarová**

Autori fotografií: **archív NLC**

Grafická úprava a sadzba: **Ing. Marián Taraba**

Tlač: **Národné lesnícke centrum, Zvolen**

Rozsah: **26 strán**

Náklad: **50ks**

Vydanie: **Prvé**

Vydalo: **Národné lesnícke centrum – Ústav lesníckeho poradenstva a vzdelávania Zvolen**

© Národné lesnícke centrum, Zvolen 2020

Obsah

Úvod.....	3
Lesná pedagogika – stručný prehľad.....	4
Charakteristika lesníckych subjektov a ich aktivity v oblasti lesnej pedagogiky.....	6
1. Prehľad aktivít LP.....	14
2. Témy aktivít lesnej pedagogiky.....	18
3. Cieľové skupiny.....	19
4. Miesto realizácie aktivít lesnej pedagogiky.....	20
5. Obdobie realizácie aktivít lesnej pedagogiky.....	22
6. Propagácia aktivít lesnej pedagogiky.....	23
Záver.....	24
RADY NA ZÁVER.....	25
Použitá literatúra.....	26

Úvod

Správa o lesnej pedagogike za rok 2019 (ďalej Správa) je prvým celistvým dielom, ktoré vychádza na Slovensku. Čitateľovi sa tak do rúk dostáva materiál mapujúci prehľad činností jednotlivých realizátorov aktivít lesnej pedagogiky za rok 2019. Jeho poslaním je informovať o tom, ako lesnícke inštitúcie prispievajú k rozvoju environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu na Slovensku. Je určený všetkým, ktorí sa o túto oblasť zaujímajú profesijne alebo v rámci rozšírenia svojich poznatkov.

Správa je podľa tematického zamerania členená na niekoľko kapitol. Všetky údaje sú spracované od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019. Vybrané štatistické údaje sú pre lepšiu názornosť spracované v grafickej podobe, prípadne doplnené o obrazovú dokumentáciu. **Do sumárneho odpočtu sa zapojilo 7 lesníckych subjektov:** Lesy SR, š. p., Štátne lesy TANAP-u, Vojenské lesy a majetky SR, š. p., Mestské lesy v Bratislave, Mestské lesy Košice, a. s., Lesné hospodárstvo Inovec, s. r. o., Národné lesnícke centrum. Je treba uviesť, že okrem spomínaných subjektov, sporadicky realizujú aktivity lesnej pedagogiky aj ďalšie, spravidla menšie organizácie, ktorých výsledky nie sú zohľadnené v tejto Správe.

Veríme, že Správa o lesnej pedagogike za rok 2019 Vám prinesie užitočné poznatky, informácie alebo inšpirácie pre rozvoj lesnej pedagogiky. Jej hlavný prínos vidíme v oblasti environmentálneho vzdelávania a výchovy a ďalej, pri správnom nastavení, ako jeden z hlavných nástrojov pozitívnej prezentácie lesného hospodárstva širokej verejnosti.

Záverom mi dovoľte poďakovať sa všetkým koordinátorom jednotlivých lesníckych subjektov za spoluprácu pri evidencii činností, ako aj autorom – zamestnancom Odboru environmentálneho vzdelávania a lesnej pedagogiky NLC – ÚLPV Zvolen. Najväčšie poďakovanie patrí samotným lesným pedagógom a lesným pedagogičkám, ktorí/ktoré popri svojej práci prispievajú k šíreniu myšlienok o význame a dôležitosti lesov pre celú spoločnosť.

Ing. Milan Sarvaš, PhD., riaditeľ NLC – ÚLPV Zvolen

Lesná pedagogika

– stručný prehľad

Práca s verejnosťou má pre subjekty pôsobiace v lesnom hospodárstve osobitné postavenie. Má rozličné podoby a nástroje ako komunikovať a aktívne pracovať so spoločnosťou a pre spoločnosť. Jednou z možností je lesná pedagogika.

Lesná pedagogika ako súčasť environmentálnej výchovy je **učenie o lesnom ekosystéme** a výchove človeka k trvalo udržateľnému spôsobu života na príklade lesa. Aktivity lesnej pedagogiky sú určené všetkým cieľovým skupinám, najmä deťom a mládeži. Využíva aktivizujúce metódy a formy zážitkového učenia a projektového vyučovania. Poskytuje nielen vedomosti, ale oslovuje aj emocionálnu stránku človeka, podporuje získavanie zručností aj celostný rozvoj osobnosti (Konceptia rozvoja LP, 2010).

Lesná pedagogika (LP) umožňuje pochopiť všeobecný koncept a princípy trvalej udržateľnosti na príklade lesa, kde sa dôraz kladie na všetky aspekty udržateľnosti, teda **zahŕňa ekologickú, sociálnu i ekonomickú dimenziu trvalej**

udržateľnosti. Učenie v lesnej pedagogike je postavené na troch základných pilieroch – hlava, ruky, srdce.

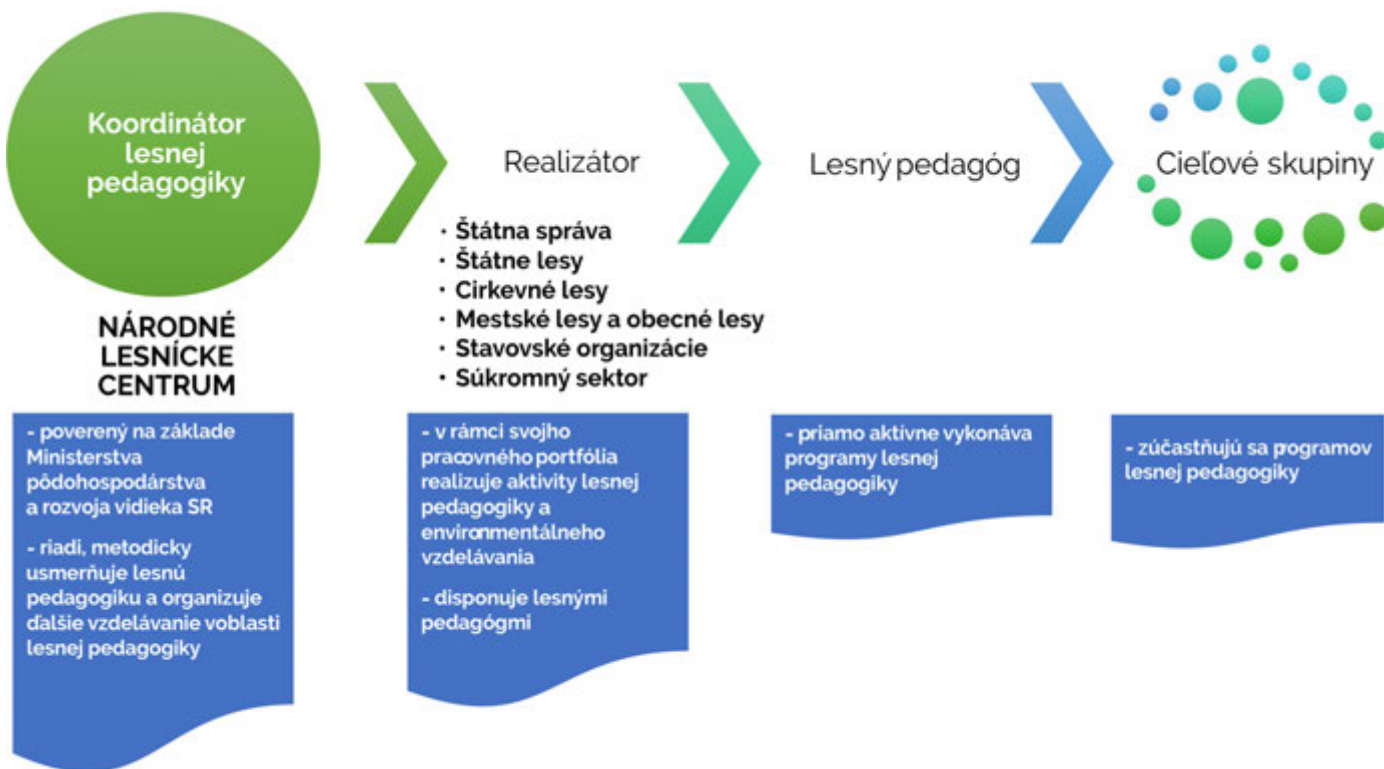
Princípy a ciele lesnej pedagogiky vychádzajú z európskeho konceptu a základných dokumentov vypracovaných pracovnou podskupinou Forest Communication Network (FCN), zameranou na vzdelávanie o lesníctve a životnom prostredí a Medzinárodnou sieťou lesných pedagógov pre lesnú pedagogiku (Subgroup Forest Pedagogics). Viac k vyššie zmienenému je možné nájsť na www.forestpedagogics.eu.

Metodickým riadením a koordináciou lesnej pedagogiky na Slovensku bolo Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v roku 2007 poverené Národné lesnícke centrum (list č. 5532/2007-710), kde sa uvádza: „Národné lesnícke centrum má zabezpečiť práce spojené s realizáciou kľúčového opatrenia 10 „Podpora environmentálneho vzdelávania a informácií“.

Štruktúru lesnej pedagogiky na Slovensku znázorňuje schéma. Úlohu koordinátora zabezpečuje Národné lesnícke centrum. Realizátormi sú lesnícke subjekty, ktoré

prostredníctvom svojich lesných pedagógov realizujú aktivity lesnej pedagogiky.

ŠTRUKTÚRA LESNEJ PEDAGOGIKY

Lesný pedagóg je absolventom vzdelávacieho programu Lesná pedagogika, akreditovaného Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR, číslo akreditácie 2257/2017/73/1). Je odborne spôsobilý vykonávať činnosti lesnej pedagogiky s predpokladom nielen odbornej spôsobilosti, ale aj ďalších pedagogicko - sociálnych

kompetencií. V súčasnosti **je na Slovensku vyškolených 385 certifikovaných lesných pedagógov** z rôznych lesníckych inštitúcií. Evidencia znázorňuje absolventov vzdelávacieho programu LP podľa príslušného zamestnávateľa aktuálneho v čase absolvovania kurzu.

Lesnícky sektor	Štátne lesy*	Štátna správa	Vojenské lesy	Mestské/obecné lesy	Cirkevné lesy	NLC	Ostatné (súkromný sektor)
Počet certifikovaných lesných pedagógov	306	5	2	31	1	16	24

* Štátne lesy zahŕňajú Lesy SR, š.p. a Štátne lesy TANAPu
Zdroj NLC, evidencia od roku 2001 k 31.12.2019

Spôsob financovania aktivít lesnej pedagogiky si zväčša jednotliví realizátori zabezpečujú z vlastných zdrojov alebo z rôznych podporných schém národnej a medzinárodnej

úrovne. Vo všeobecnosti možno povedať, že aktivity lesnej pedagogiky sú pre všetkých účastníkov bezplatné.

Charakteristika lesníckych subjektov

a ich aktivity v oblasti **lesnej pedagogiky**

Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik

Štátny podnik LESY Slovenskej republiky (LESY SR) je pokračovateľom bohatých a dlhodobých tradícií lesníctva na Slovensku. Vznikol 1. júla 1999 na základe rozhodnutia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky zlúčením šiestich bývalých regionálnych podnikov štátnych lesov.

Základným predmetom činnosti štátneho podniku LESY SR je spravovanie lesného a iného majetku vo vlastníctve Slovenskej republiky. Realizuje vyvážené plnenie všetkých funkcií lesa a trvalo udržateľné využívanie hmotných a nehmotných produktov i služieb poskytovaných lesom. Prvoradým cieľom činnosti štátneho podniku LESY SR je zabezpečenie trvalo udržateľného obhospodarovania lesov vo vlastníctve štátu a ostatných užívateľov lesov tak, aby sa pri dodržaní všetkých princípov a kritérií trvalo udržateľného rozvoja lesov zlepšovala funkčnosť a maximalizovalo dosahovanie pozitívnych efektov hospodárenia.

LESY SR, š. p. ponúkajú široké spektrum služieb a aktivít pre verejnosť. Sú to rôzne projekty s dlhoročnou tradíciou, napr. „Rimavskosobotská vetvička“, vedomostné súťaže, pravidelné stretnutia so žiakmi základných a materských škôl, sprevádzanie po naučných chodníkoch. V rámci svojich organizačných jednotiek prevádzkujú Účelové zariadenie lesnej pedagogiky Antonstál, určené priamo na realizáciu rôznorodých programov lesnej pedagogiky.

V súčasnosti pripravuje štátny podnik LESY SR projekt, ktorý bude „otvorením náruče lesa“ pre všetky deti, ktoré majú záujem sa od lesníkov dozvedieť niečo viac o tom, ako les žije. Jedným z výstupov projektu bude Lesná škola.

Aktuálny počet vyškolených lesných pedagógov je 286.

Československý tábor v Antonstále

Štátne lesy Tatranského národného parku

Tatranská Lomnica

Jesenné zalesňovanie so žiakmi ZŠ na Zverovke
a v Tatranskej Javorine

Štátne lesy Tatranského národného parku (ŠL TANAPu) sú príspevkovou organizáciou, ktorá bola zriadená dňa 1. januára 1995 Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky ako nástupnícka organizácia po predošlej Správe TANAPu. Spravujú a obhospodarujú lesný pôdny fond, stavby a zariadenia slúžiace lesnému hospodárstvu, ktoré sú vo vlastníctve štátu na území TANAPu a PIENAPu, v ich ochrannom pásme, pričom súčasne zabezpečujú aj verejnoprospešné činnosti.

ŠL TANAPu majú **15 lesných pedagógov** (pôsobiacich na ochranných obvodoch – teda na polesiach) a **1 koordinátora lesnej pedagogiky** na riaditeľstve. Lesní pedagógovia majú patronátne triedy z miestnych základných škôl, ktoré si vyberajú podľa svojich možností a požiadaviek školy. Venujú sa im počas jedného alebo niekoľkých školských rokov a prinášajú im programy podľa prírodných daností svojich ochranných obvodov. Koordinátor rozosiela ponuku lesnej pedagogiky na 5 mestských úradov a na odbory školstva v mestách: Kežmarok, Poprad, Liptovský Hrádok, Liptovský Mikuláš a Tvrdošín. Snahou koordinátora je operatívne reagovať na objednávky a požiadavky základných škôl a realizovať akcie buď v triedach, vonku v lese, alebo vo vysokohorskom prostredí. V súčasnosti sa realizujú hlavne bloky ekohier a programy lesnej pedagogiky na tému „Zvuky živočíchov“. ŠL TANAPu sú organizátorom dlhoročnej vedomostnej súťaže „Putovná sova“ určenej pre školy z tatranského regiónu.

Hra „Jelenice a vlci“ so žiakmi 2. ročníka ZŠ Lendak

Mestské lesy v Bratislave

Mestské lesy v Bratislave (MLB) boli zriadené k 1. januáru 1994, pôvodne ako oddelenie magistrátu a od 1. júla 1994 ako samostatne hospodáriaca príspevková organizácia, za účelom spravovania a zveľaďovania lesného majetku mesta so zameraním na podporu mimoprodukčných funkcií lesov. Mestské lesy v Bratislave hospodária na ploche približne 3000 ha. Územie správy je vymedzené časťou pohoria Malých Karpát. Územie správy Mestských lesov plní v podstate poslanie prímestského lesa a je zároveň súčasťou Bratislavského lesného parku. Jeho účelom je vytvárať a poskytovať širokej verejnosti zázemie a príjemné prostredie na oddych a regeneráciu a tiež priestor pre rôzne turisticko-sportové aktivity.

V roku 2019 došlo v Mestských lesoch v Bratislave k pomerne výrazným personálnym zmenám a bola posilnená i Lesná pedagogika – od apríla sa jej na tomto pracovisku venujú **dvaja pracovníci**. To umožnilo rozšíriť rozsah tém, ktoré sa v rámci environmentálnej výchovy v MLB ponúkajú. MLB sa obzvlášť venujú témam: mimoprodukčné funkcie lesa a les ako prostredie pre živočíchy. Ďalej ponúkajú a rozvíjajú tému včelárstva a realizovali už druhý ročník podujatia „Medové dni“. Hoci väčšinu aktivít využíva najmä I. stupeň základných škôl, MLB rozvíjajú i cieleú spoluprácu so strednými školami a venujú sa teambuildingovým aktivitám pre firemných zákazníkov.

Stredoškólači v lese

Neplánované stretnutie na lesnej vychádzke

Mestské lesy Košice, a.s.

Lesný majetok Mestských lesov Košice, a.s. (MLKE) sa rozprestiera v najvýchodnejšej časti Slovenského Rudohoria a Čiernej hory v nadmorskej výške 200 -1200 m n. m. Od roku 1993 mesto hospodári na lesnom majetku o výmere 19 432 ha prostredníctvom vlastného podniku Mestské lesy Košice, a.s. Poslaním podniku je zachovanie a zveľaďovanie lesného majetku mesta Košice pri rešpektovaní zásad trvalo udržateľného hospodárenia. Krédom podnikateľskej činnosti je dosahovanie maximálnych hospodárskych úžitkov v symbióze s umocňovaním plnenia verejno-prospešných funkcií lesa.

MLKE sa v rámci lesnej pedagogiky zameriavajú na prácu s deťmi a mládežou – v školskom aj predškolskom veku a so stredoškólákmi. V prípade záujmu kolektívov dospelých pripravujú aj programy šité na mieru. Najčastejšou aktivitou sú vychádzky do lesa s lesnými pedagógmi v okolí lesnej školy Hlinné, alebo na iných miestach v Lesoparku. **Aktuálny počet lesných pedagógov je 9.** Ďalej využívajú sieť náučných chodníkov a oddychové miesta – altánky, lavičky, detské preliezky, ohniská. V prípade nepriaznivého počasia

sústreďujú svoju činnosť do priestorov lesnej školy a využívajú rôzne pomôcky. **Areál Lesnej školy** využívajú v jarňom a jesennom období, v zime školy nemajú záujem.

MLKE organizujú besedy s témami podľa požiadavky školy. Tri až štyrikrát ročne navštevujú lesní pedagógovia dlhodobo hospitalizované deti vo Fakultnej nemocnici, ktorým sa snažia spríjemniť pobyt rozprávaním o lese, hrami a výrobou predmetov z prírodnín. Zapájajú sa do celoslovenských akcií ako napríklad Lesnícke dni. Spolupracujú so Štátnou ochranou prírody pri organizovaní Dňa Zeme, spoluorganizujú čistenie lesoparku s mestskými časťami a dobrovoľníckymi organizáciami. Pre stredoškólakov aj kolektívy dobrovoľníkov organizujú brigády na pomoc lesu, kde uprednostňujú čistenie lesa od odpadkov. Každoročne udržiavajú a rozširujú sieť náučných chodníkov a cyklotrás, aby aj touto formou vplývali pozitívne na verejnosť. Najväčším problémom je financovanie aktivít lesnej pedagogiky z vlastných zdrojov, čo výrazne limituje činnosť.

Sadenie stromčekov s manažérmi firmy MAGNA

„Face“ DUB

Vojenské lesy a majetky SR, š. p. Pliešovce

JOVSA – Deň rodiny

Poznávanie lesných drevín

Súčasnú Vojenské lesy a majetky SR, š. p. (VLM SR) vznikli po rozdelení Československa v roku 1993 so sídlom v Pliešovciach. Podnik vznikol pre potreby efektívneho a ekologického obhospodarovania lesnej a poľnohospodárskej pôdy vo vojenských výcvikových priestoroch armády SR. Podnik aktuálne hospodári na výmere 65 431 ha lesnej pôdy. Štátny podnik je tvorený generálnym riaditeľstvom a tromi závodmi v Malackách, Kežmarku a Kamenici nad Cirochou.

VLM SR sa aktívne zaoberá komunikáciou, výchovou a lesníckou osvetou širokej verejnosti v koordinácii s Národným lesníckym centrom – Ústavom lesníckeho poradenstva a vzdelávania vo Zvolene. **Dvaja lesní pedagógovia** z VLM SR sú absolventmi vzdelávacieho programu Lesnej pedagogiky. Odborné informácie o význame lesa, lesnom hospodárstve a o práci lesníkov dokážu zrozumiteľným spôsobom podať formou zážitkového učenia a hier. Špeciálnu pozornosť v rámci osvetovej práce venujú práci s deťmi. Prostredníctvom edukačných hier a zážitkového učenia sa deti dozvedia čo najviac o lesníctve priamo v lese na lesných vychádzkach a besiedkach. Cieľové skupiny sú pravidelne oboznamované s rastlinami a živočíchmi, ktoré sú súčasťou lesa. Lesní pedagógovia vysvetľujú deťom, prečo je lesník dôležitý pre les, ako vyzerá jeho práca, že výchova lesa nie je jednoduchá a krátka záležitosť. Zároveň poukazujú na to, že prírodu treba hlavne chrániť a neznečisťovať ju odpadkami, alebo inak poškodzovať. Lesní pedagógovia v Malackách, Pliešovciach, Kežmarku a Kamenici nad Cirochou v spolupráci so samotnými pedagógmi každoročne organizujú rôzne besiedky, vychádzky a aktivity a to nielen pre deti a mládež, ale aj pre iné cieľové skupiny.

Odmenené práce ZŠ Nižná Brána

Lesné hospodárstvo INOVEC, s. r. o.

Spoločnosť Lesné hospodárstvo Inovec, s. r. o. hospodári na súkromnom majetku. Okrem obhospodarovania 2 234 ha lesných pozemkov so všetkými činnosťami, čo k tomu patria, sa zoberá ubytovacími službami, výkonom práva poľovníctva a prevádzkuje dva neverejné vodovody.

Lesné hospodárstvo INOVEC, s. r. o. vykonáva lesnú pedagogiku s **jedným lesným pedagógom** pre základné školy v spádovom území. Pre tieto školy vykonáva aktivity lesnej pedagogiky sponzorsky. Cieľom je dostať každého žiaka aspoň raz do lesa. V dvoch ZŠ absolvujú lesnú vychádzku vždy tretiaci (po dve triedy z každej školy). Na

jednej ZŠ sa zúčastnia lesnej vychádzky vždy štvrtáci (jedna trieda). Z dvoch malotriednych škôl absolvujú vychádzku všetci žiaci v ten deň prítomní v škole (roniky 1. - 4.). Niekedy sú žiaci, pre veľký počet, rozdelení do dvoch dní. Občas sa lesná vychádzka nahradí organizačnou formou workshopu. V rámci každoročných Lesníckych dní je aj Lesné hospodárstvo INOVEC organizátorom Lesníckeho dňa na námestí v Trenčíne. Okrem toho vykonáva spoločnosť aj splatnenú lesnú pedagogiku na objednávku. Aktivity lesnej pedagogiky LH Inovec, s. r. o. sú často realizované vo vzájomnej spolupráci s lesnými pedagógmi na Okresnom úrade v Trenčíne.

Bosý chodníček

Enviroprojekt a študenti Obchodnej akadémie Topoľčany

Národné lesnícke centrum

Národné lesnícke centrum (NLC) je štátom zriadená príspevková organizácia, ktorá organizačne podlieha Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky a metodicky ju usmerňuje Sekcia lesného hospodárstva a spracovania dreva MPRV SR. Ministerstvo zriadilo inštitúciu Národné lesnícke centrum 1. januára 2006, ktorá spojila lesnícku vedu, výskum, poradenstvo, vzdelávanie a lesnícku prax. V súčasnosti ho tvoria štyri ústavy: Lesnícky výskumný ústav, Ústav lesníckeho poradenstva a vzdelávania, Ústav lesných zdrojov a informatiky a Ústav pre hospodársku úpravu lesov Zvolen. NLC je inštitúcia etablovaná v národnom i medzinárodnom prostredí, uznávaná a konkurencieschopná vedecká inštitúcia s bilaterálnou a multilaterálnou spoluprácou zaradenou do Európskeho a svetového priestoru transferom poznatkov, rozvojom inovácií, riadená transparentne a efektívne.

NLC ako rezortná organizácia MPRV SR je poverená riadením a koordináciou lesnej pedagogiky na Slovensku. Jeho úlohou je odborné riadenie lesnej pedagogiky, aktívna účasť na medzinárodných podujatiach, príprava metodických materiálov a pomôcok, zabezpečovanie ďalšieho odborného vzdelávania, vytváranie priestoru pre vzájomnú komunikáciu lesníckych subjektov, dialóg s verejnosťou. NLC je **poskytovateľom vzdelávania akreditovaného** Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR určeného pre vzdelávanie nových lesných pedagógov. Zároveň je **držiteľom Osvedčenia o zápise ochrannej známky Lesná pedagogika**.

Detská lesnícka univerzita

Vzdelávací program Lesná pedagogika

V rámci zabezpečovania ďalšieho odborného vzdelávania poskytuje pre lesných pedagógov nadstavbové semináre LP. Každoročne na celoslovenskej úrovni organizuje **Sympózium lesných pedagógov, ktorého cieľom je vytváranie platformy pre ďalší rozvoj LP.** Okrem toho sa zástupcovia NLC pravidelne zúčastňujú Európskeho kongresu lesnej pedagogiky, s cieľom transferu najnovších poznatkov. Rok 2019 bol pre progres lesnej pedagogiky významný aj z pohľadu nových projektov. Projekt „**Lesná pedagogika a výchova k trvalo udržateľnému rozvoju v predprimárnej a primárnej edukácii**“ si za cieľ kladie navrhnúť, realizovať a overiť model metodiky lesnej pedagogiky v primárnom a predprimárnom vzdelávaní, nájsť jej miesto a uplatnenie v školskom aj mimoškolskom kontexte. Projekt je v kategórii aplikačných výskumov podporený Agentúrou na podporu výskumu a vývoja a je realizovaný v spolupráci s Univerzitou Konštantina Filozofa

v Nitre. „**Učenie o lese**“ je nový akreditovaný vzdelávací program, ktorým sa rozšírili možnosti environmentálneho vzdelávania pre pedagogických zamestnancov.

NLC zabezpečuje lesnú pedagogiku vlastnými lesnými pedagógmi. Ich **aktuálny počet je 16**, z toho siedmi sú priamo zamestnanci Ustavu lesníckeho poradenstva a vzdelávania. Lesní pedagógovia z NLC realizujú programy lesnej pedagogiky v materských a základných školách s viacerými témami v priebehu školského roka. Hlavnou formou realizácie programov sú lesné vychádzky. NLC v spolupráci s inými lesníckymi subjektami organizuje množstvo projektov s dlhoročnou tradíciou ako napríklad Les ukrytý v knihe, Detská lesnícka univerzita, Lesnícke dni, Lesy spájajú generácie, či podujatia k Medzinárodnému dňu lesov (viac informácií v kapitole 2), kde sa snažia zapojiť všetky cieľové skupiny.

Sympózium lesnej pedagogiky

Les ukrytý v knihe

Medzinárodný deň lesov s tretiakmi ZŠ Badín

1. Prehľad aktivít lesnej pedagogiky

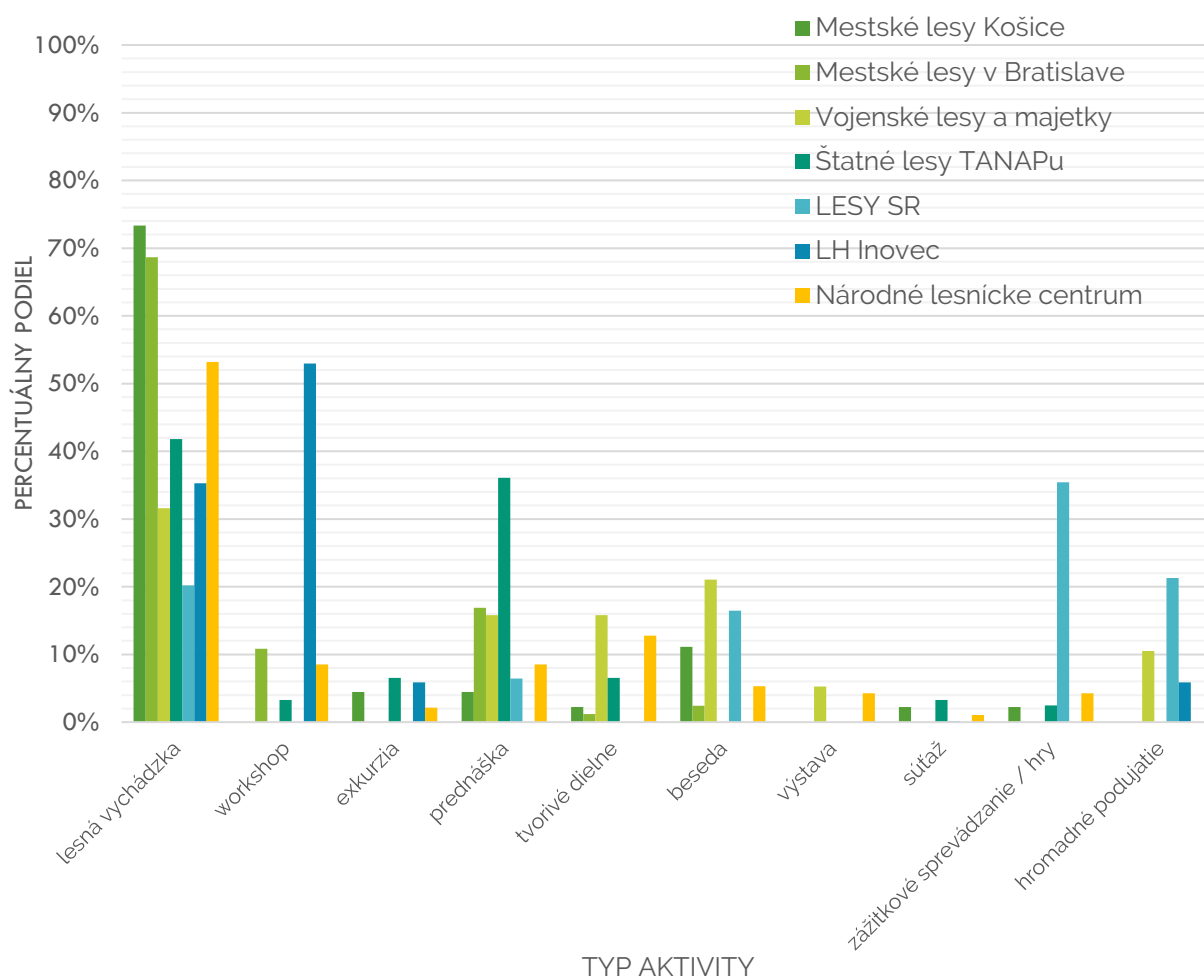
V roku 2019 bolo zrealizovaných **1108 aktivít lesnej pedagogiky**. Aktivity lesnej pedagogiky môžu byť realizované prostredníctvom rozličných organizačných foriem. Základnou organizačnou formou lesnej pedagogiky je **lesná vychádzka**. Je vymedzená časom a priestorom lesného prostredia. Má svoj obsah a štruktúru, v závislosti na cieľ a cieľovú skupinu. Je zabezpečovaná lesným pedagógom. Spravidla má hromadný charakter (jedna trieda) s dĺžkou trvania 45 alebo 90 minút. Jej špecifickosť spočíva práve v mieste realizácie a osobe, ktorá ju vedie, t. j. v lese a lesnom pedagógovi.

V priebehu roku 2019 bolo zrealizovaných **350 lesných vychádzok po celom Slovensku**, čo predstavuje 32% všetkých uskutočnených podujatí lesnej pedagogiky. Podľa hodnotenia jednotlivých subjektov je možné skonštatovať,

že väčšina z nich uprednostňuje práve organizačnú formu lesná vychádzka.

Okrem klasických lesných vychádzok sa možno s lesnou pedagogikou stretnúť v rámci rôznych vedomostných súťaží, tvorivých dielní, besied, prednášok, exkurzií, výstav, workshopov či zážitkového sprevádzania.

Prehľad percentuálneho zastúpenia jednotlivých organizačných foriem aktivít lesnej pedagogiky pre jednotlivé subjekty ponúka obr. 1. Významným podujatím sú Lesnícke dni, ktoré zaraďujeme do hromadných podujatí s prezentačným charakterom. Týmto spôsobom lesná pedagogika prináša les a prácu lesníka priamo do miest a obcí, na námestia či do parkov a prezentuje ho širokej verejnosti.

OBR. 1 PERCENTUÁLNE ZASTÚPENIE TYPOV AKTIVÍT LESNEJ PEDAGOGIKY PODĽA JEDNOTLIVÝCH LESNÍCKYCH SUBJEKTOV

Myšlienky a aktivity lesnej pedagogiky sa objavujú v rôznych projektoch a podujatiach regionálneho alebo celoslovenského charakteru s dlhoročnou tradíciou. V nasledujúcom texte je uvedený bližší popis niektorých z nich:

Lesnícke dni

Hlavnou myšlienkou Lesníckych dní je aktívna prezentácia a pozitívna komunikácia o lesoch a lesníctve vo vzťahu k širokej verejnosti. Do národného projektu sa zapájajú štátne a neštátne lesnícke subjekty, ktoré prevzali známu slovenskú tradíciu April – mesiac lesov. Prvý ročník sa konal v roku 2007. Slávnostné otvorenie Lesníckych dní sa uskutočňuje vo Zvolene a ďalšie Lesnícke dni sa konajú v rôznych regiónoch a mestách (Bratislava, Košice, Poprad, Kežmarok, Prešov, Rožňava a iné). Okrem slávnostného programu otvorenia, bohatého kultúrneho a odborného lesníckeho programu, sú počas celého dňa pre návštevníkov pripravené rôznorodé aktivity lesnej pedagogiky – zmyslové vnímanie lesa, poznávanie lesnej zveri, ukážky vábenia, práca s drevom, výroba vtáčích búdok, sadenie stromčekov a pod. V roku 2019 sa lesníckymi subjektami realizoval 13. ročník Lesníckych dní. Viac na www.lesnickedni.sk.

Les ukrytý v knihe

Projekt Les ukrytý v knihe je celoslovenská kampaň, ktorá chce prostredníctvom kníh poukázať na význam lesa a lesníctva pre spoločnosť. Kampaň umožňuje predstaviť, ako môže byť les spojený s knihami. O lese sa môže písať v príbehoch kníh, ale dôležité je aj poukázať na cestu, ktorou je potrebné prejsť, aby sa z malého semenáčika stala kniha. Projekt je založený na spolupráci lesných pedagógov, knižnic a základných škôl. V roku 2019 sa uskutočnil 9. ročník tohto úspešného projektu, realizuje ho NLC v spolupráci rôznych lesníckych subjektov.

Deň stromu

Deň stromu organizujú Lesy SR, š. p. s cieľom podporiť záujem verejnosti o prácu lesníkov a propagovať jedinečný Lesnícky skanzen Vydrovo pri Čiernom Balogu, s ktorým je história podujatia úzko spätá. S prácou lesníkov a lesných robotníkov a informáciami o lese sa návštevníci oboznamujú na vyše trojkilometrovom náučnom chodníku, na ktorom je v súčasnosti 78 stálych zastávok. V roku 2019 sa konal 18. ročník tohto podujatia.

Putovná sova

Vedomostná súťaž na regionálnej úrovni, ktorá je vyvrcholením celoročnej práce tatranských lesných pedagógov so žiakmi vybraných základných škôl. Súťaž zahŕňa otázky týkajúce sa prírody a regiónu Tatier, ako aj špecifickej témy na daný školský rok. Drevená soška Putovnej sovy sa udeľuje v kategórii mladší a starší žiaci. Projekt realizujú Štátne lesy Tatranského národného parku a v roku 2019 prebehol jej 14. ročník.

Kremnický zelený poklad

je prírodovedná súťaž, ktorú organizujú Mestské lesy Kremnica, s. r. o. pre žiakov základných škôl Kremnice a okolia. Cieľom súťaže je priblížiť historické, kultúrne a prírodné bohatstvo Kremnice a okolia Kremnických vrchov mladej generácii a poukázať na význam lesov a lesníctva pre spoločnosť. Žiacke tímy absolvujú trasu po jednotlivých stanovištiach v teréne, kde plnia dané úlohy. Víťazný tím získava Kremnický zelený poklad vo forme drevenej plastiky. V roku 2019 sa uskutočnil 5. ročník tejto súťaže.

Čo šepká les

Súťaž „Čo šepká les“ organizuje Obvodná poľovnícka komora Žiar nad Hronom v priestoroch Múzea vo Svätom Antone pre žiakov 4. až 6. ročníkov vybraných základných škôl z okresov Banská Štiavnica a Žiar nad Hronom. Cieľom projektu je rozvíjať environmentálne povedomie u detí, naučiť ich poznať prírodu a pochopiť význam rastlín a zvierat na Zemi, aby mohli múdro rozhodovať v budúcnosti o osude našej modrej planéty. V roku 2019 sa konal 9. ročník tejto súťaže.

Detská lesnícka univerzita

Cieľom projektu je popularizácia a sprístupnenie výsledkov vedecko-výskumnej činnosti v lesníctve verejnosti, podpora rozvoja prírodovednej gramotnosti a environmentálneho vzdelávania na príklade lesa s dôrazom na princípy udržateľného obhospodarovania lesov na Slovensku. Projekt umožňuje žiakom základných škôl spoznávať nové zaujímavé fakty z oblasti lesníctva a ekológie lesa priamo vo vysokoškolskom prostredí. Siestaci so svojimi pedagógmi navštevujú univerzitné prostredie osem mesiacov, počas ktorých okrem prednášok zameraných na lesnícke témy, zážitkovo poznávajú les s lesnými pedagógmi. V školskom roku 2018/2019 sa úspešne zrealizoval 9. ročník tohto projektu.

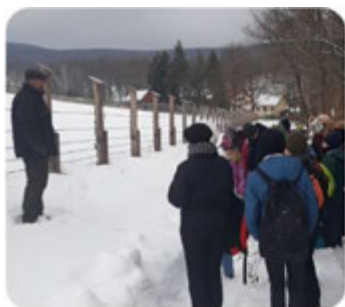

Medzinárodný deň lesov

21. marec ako Medzinárodný deň lesov je oslavovaný od roku 2012 a vyhlásený bol Generálnym zhromaždením OSN ako aj jej organizačnou súčasťou Organizáciou pre výživu a poľnohospodárstvo (Food and Agriculture Organisation, FAO). Je venovaný oslave lesa a zvyšovaniu povedomia o význame všetkých typov lesov na svete, ale aj stromov mimo lesa. Práve v tento deň sú krajiny sveta vyzývané vyvinúť lokálne, národné, či medzinárodné úsilie na zorganizovanie aktivít, ktoré sú zamerané na lesy a stromy, ako aj kampane na výsadbu stromov. Každoročne FAO vyhlasuje novú tému. Pre rok 2019 to bola téma LESY A VZDELÁVANIE.

Aktivity lesnej pedagogiky sa využívajú aj v ďalších prírodovedných, vedomostných i športových podujatiach a majú charakter regionálnych podujatí: Rimavskosobotská vetvička, S lesníkom do lesa a iné.

Detská lesnícka univerzita

Január

Lesy SKI CUP

Február

Medzinárodný deň lesov

Marec

Lesnícke dni

Apríl

Zasadil som strom

Máj

Putovná sova

Jún

Kongres lesnej pedagogiky

Júl

Kreslíme stopy lesnej zveri

August

Poznáme lesnú zver

September

Lesy spájajú generácie

Október

Európsky týždeň lesov

November

Vianočný stromček z lesa

December

2. Témy aktivít lesnej pedagogiky

Téma lesnej vychádzky alebo inej organizačnej formy je základnou plánovacou jednotkou aktivít lesnej pedagogiky. Lesný pedagóg si ju určí sám, alebo vopred dohodne s účastníkmi aktivity (pedagógmi škôl, vedúcimi klubov seniorov, manažérmi firiem a pod.). Téma môže reflektovať aktuálnu vzdelávaciu tému vo vyučovaní, alebo môže napĺňať požiadavky účastníkov. Od zvolenej témy a cieľa aktivity sa odvíjajú aj metódy aktivity a vhodné pomôcky.

Prehľad tém realizovaných na aktivitách lesnej pedagogiky je zobrazený na obr. 2. Veľkosť písma reflektuje frekvenciu realizovanej témy. V priebehu roku 2019 lesní pedagógovia a lesníci využili naozaj pestré témy od prezentácie práce lesníka, či výskumníka cez obľúbenú lesnú zver až po zaujímavé a netradičné témy obojživelníky, včelárstvo či netopiere. Dominovala téma **Zasadil som strom**.

OBR. 2 TÉMY AKTIVÍT LESNEJ PEDAGOGIKY PREZENTOVANÉ POČAS ROKU 2019 VŠETKÝMI LESNÍCKYMI SUBJEKTAMI

3. Cieľové skupiny

Lesná pedagogika je určená všetkým. Medzi najčastejších účastníkov aktivít patria deti všetkých vekových kategórií. Aktivity lesnej pedagogiky však majú svoje postavenie aj pre starších. Rozdelenie cieľových skupín podľa odpočtu aktivít bolo nasledovné:

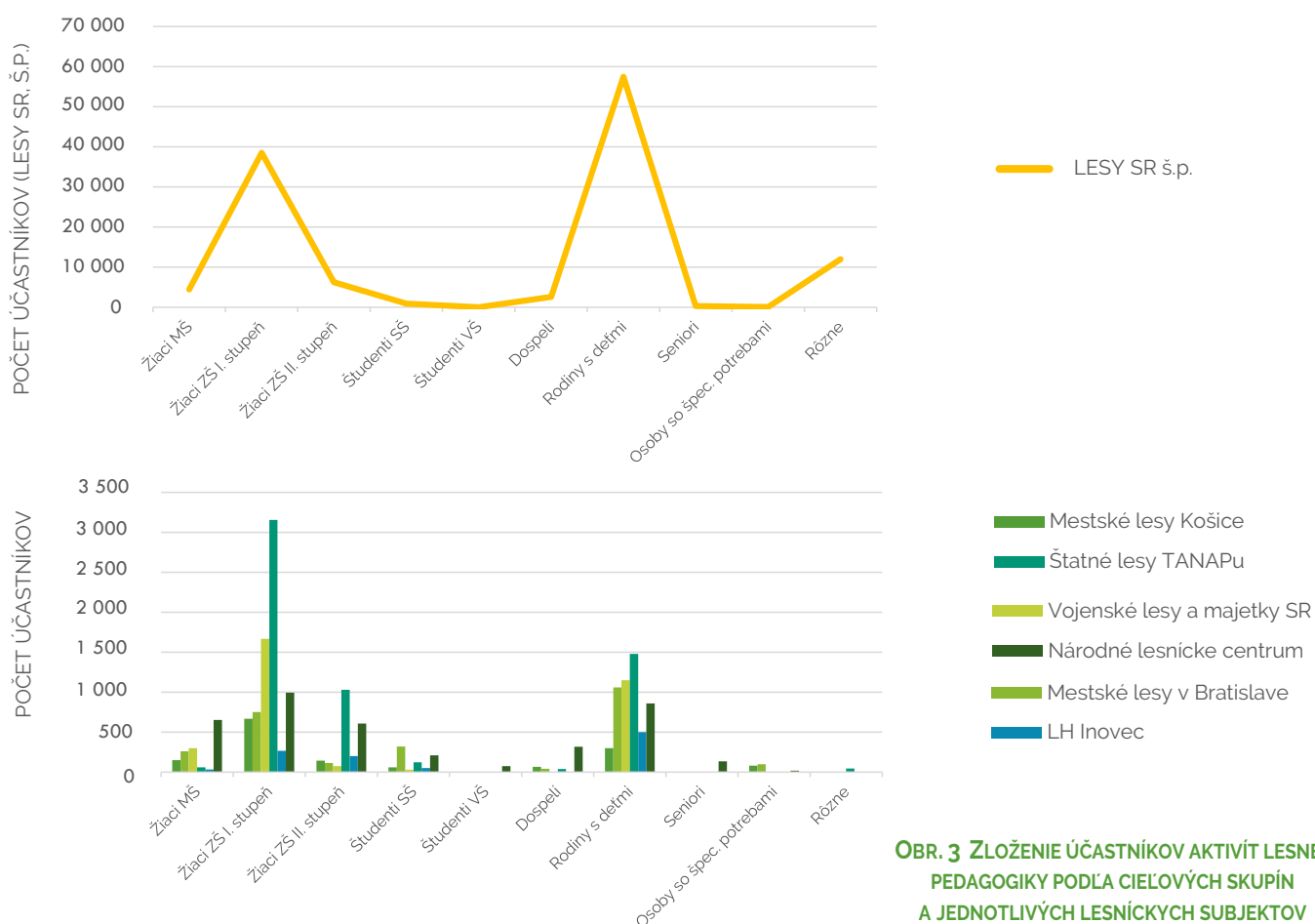
- ❖ Žiaci MŠ
- ❖ Žiaci ZŠ – I. stupeň
- ❖ Žiaci ZŠ – II. stupeň
- ❖ Študenti SŠ
- ❖ Študenti VŠ
- ❖ Dospelí
- ❖ Rodiny s deťmi
- ❖ Osoby so špecifickými potrebami
- ❖ Seniori
- ❖ Rôzne

V roku 2019 navštívilo aktivity lesnej pedagogiky spolu viac ako 140 000 účastníkov. Najzastúpenejšou kategóriou účastníkov aktivít lesnej pedagogiky sú **rodiny s deťmi a žiaci ZŠ – I. stupeň**. Rodiny s deťmi sú početnou cieľovou skupinou predovšetkým na hromadných podujatiach s aktivitami lesnej pedagogiky. Je dôležité, aby v tejto oblasti lesní pedagógovia ponúkli aktivity pre rodinu ako celok, aby aktivity zaujali rodičov aj deti.

Žiaci ZŠ sú veľmi častou cieľovou skupinou, pri ktorej má vzdelávanie o lese a lesníctve a environmentálna výchova obrovský význam. Zdravo sa vyvíjajúce deti v tomto období sú spontánne, otvorené všetkému, čo k nim prichádza. Ich myslenie je citové a vnímavé. V popredí učenia o lese má byť zmyslové vnímanie LESA s celou svojou rozmanitosťou. Deti radi poznávajú chuť lesných plodov, vôňu dreva či húb, dotyk kôry stromov či zeme. Prostredníctvom ľudských zmyslov si zážitky vryjú hlboko do podvedomia a práve tento pocit v nich buduje pozitívny vzťah k prírode, k lesu, k životnému prostrediu. Záujem dieťaťa, zvedavosť a prirodzená túžba po poznaní dáva priestor lesným pedagógom učiť deti skúmať, pozorovať les a živo im sprostredkovať, čo lesník v lese zažíva, alebo s akou lesnou zverou sa stretáva.

Najmenej zastúpenou kategóriou sú **študenti VŠ, osoby so špeciálnymi potrebami a seniori**.

Podrobné percentuálne zastúpenie účastníkov podľa cieľových skupín a jednotlivých subjektov je znázornené v obr. 3. Počet účastníkov aktivít lesnej pedagogiky organizovaných subjektom Lesy SR, š. p. je výrazne vyšší ako u ostatných lesníckych subjektov.

OBR. 3 ZLOŽENIE ÚČASTNÍKOV AKTIVÍT LESNEJ PEDAGOGIKY PODĽA CIEĽOVÝCH SKUPÍN A JEDNOTLIVÝCH LESNÍCKYCH SUBJEKTOV

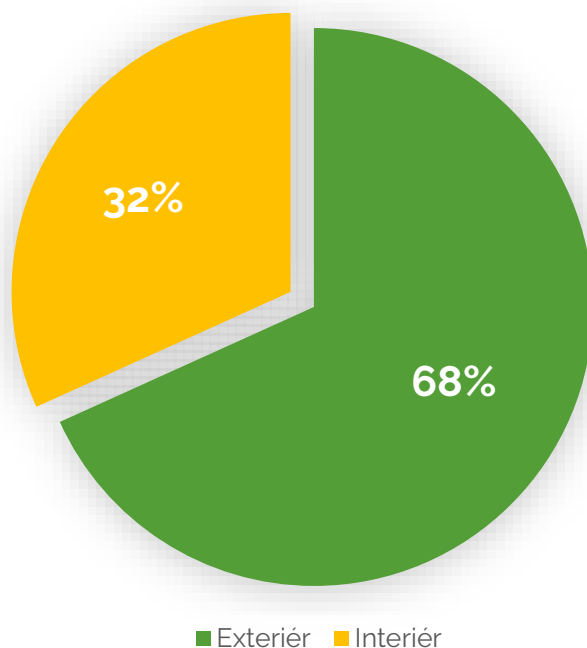
4. Miesto realizácie aktivít lesnej pedagogiky

Základnou definíciou lesnej pedagogiky je **učenie o lese v lese**. Neexistuje vhodnejšie miesto pre vybudovanie si vzťahu k prírode a lesu ako lesný ekosystém. Prostredie lesa zohráva vo výchovno-vzdelávacom procese poznávaciu, motivačnú, zdravotnú, psychologickú, aktivizujúcu, integračnú, výchovnú a didaktickú funkciu. Cieľom lesných pedagógov je privádzať deti do lesa a prostredníctvom zážitkového učenia poznávať život v lese.

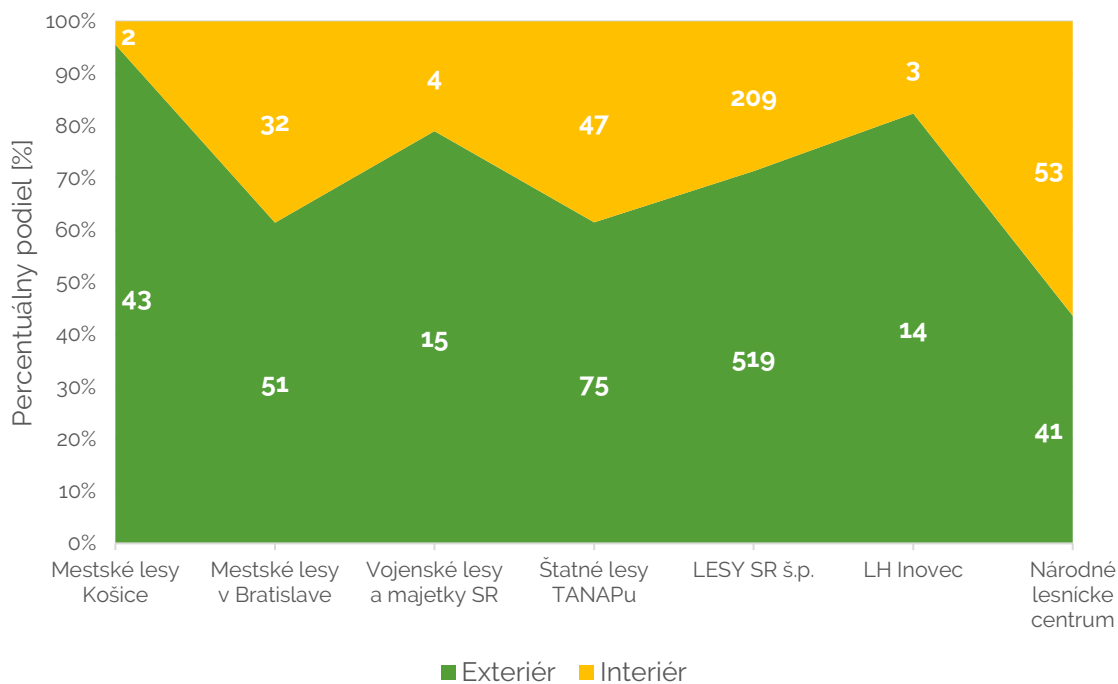
Okrem tradičnej lesnej vychádzky sa však v lesnej pedagogike využívajú aj iné organizačné formy, kedy sa aktivity lesnej pedagogiky presúvajú do iného prostredia. Lesná vychádzka má tiež svoj „mokry variant“, kedy sa celý program lesnej vychádzky prispôbuje nepriaznivému počasiu a presúva do interiéru (zvyčajne do triedy). Okrem samotného lesa sa využíva aj iné exteriérové prostredie napr. park v mestách či obciach, školský dvor – areál školy, prostredie školy v prírode alebo námestie.

Aktivity lesnej pedagogiky však majú svoj význam aj v interiéri. Je to napríklad spomínaný projekt Les ukrytý v knihe, ktorý sa realizuje v knižniciach alebo lesná pedagogika s tými, ktorí do lesa nemôžu prísť - v nemocnici.

V roku 2019 sa uskutočnilo 68% podujatí lesnej pedagogiky v exteriéri, t. j. vo vonkajšom prostredí (najčastejšie les, park, školský dvor - obr. 4). Z hľadiska porovnania miest realizovaných podujatí podľa jednotlivých subjektov (obr. 5) je tiež možné zhodnotiť, že väčšina subjektov uprednostňuje aktivity lesnej pedagogiky v exteriéri, resp. využívajú kombináciu exteriéru a interiéru. Aj v tomto prípade bolo však podujatie klasifikované ako podujatie v exteriéri, pretože aj pri kombinovanej forme je stále deťom umožnené tráviť čas vonku.

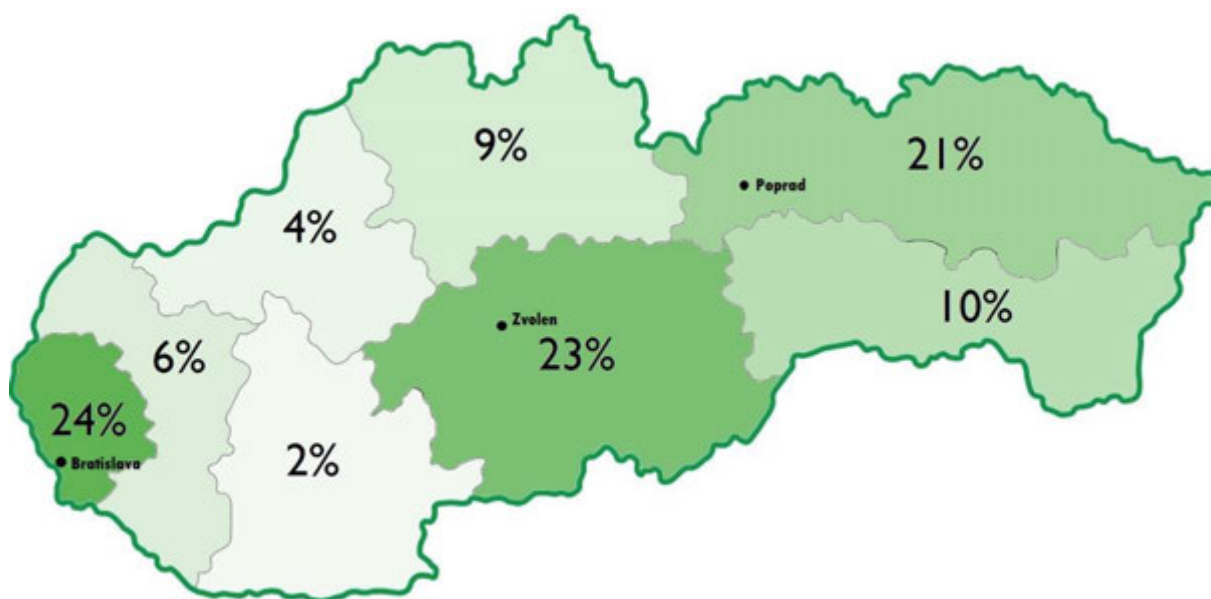
OBR. 4 PERCENTUÁLNY PODIEL REALIZOVANÝCH AKTIVÍT LESNEJ PEDAGOGIKY V EXTERIÉRI A V INTERIÉRI

OBR. 5 POČET PODUJATÍ REALIZOVANÝCH V EXTERIÉRI A INTERIÉRI PODĽA JEDNOTLIVÝCH SUBJEKTOV

Podujatia lesnej pedagogiky sa organizujú vďaka lesným pedagógom a lesníkom naprieč celým Slovenskom. Žiaľ, nie všetky subjekty zverejnili adresár účastníkov jednotlivých aktivít. Cieľom lesných pedagógov by malo byť to, aby sa čo najviac detí, dospelých, seniorov a ostatných cieľových skupín stretlo s aktivitami lesnej pedagogiky aspoň jedenkrát. Aj napriek neúplným informáciám boli spracované

dostupné dáta a bol zobrazený percentuálny podiel navštívených miest resp. miest, z ktorých pochádzali účastníci podujatí podľa krajov Slovenska, spolu za všetky lesnícke subjekty (obr. 6). Najviac podujatí sa konalo **v Bratislavskom kraji, potom v Banskobystrickom kraji a v Prešovskom kraji**. Podľa okresov je na prvom mieste okres Bratislava, nasleduje okres Zvolen a okres Poprad.

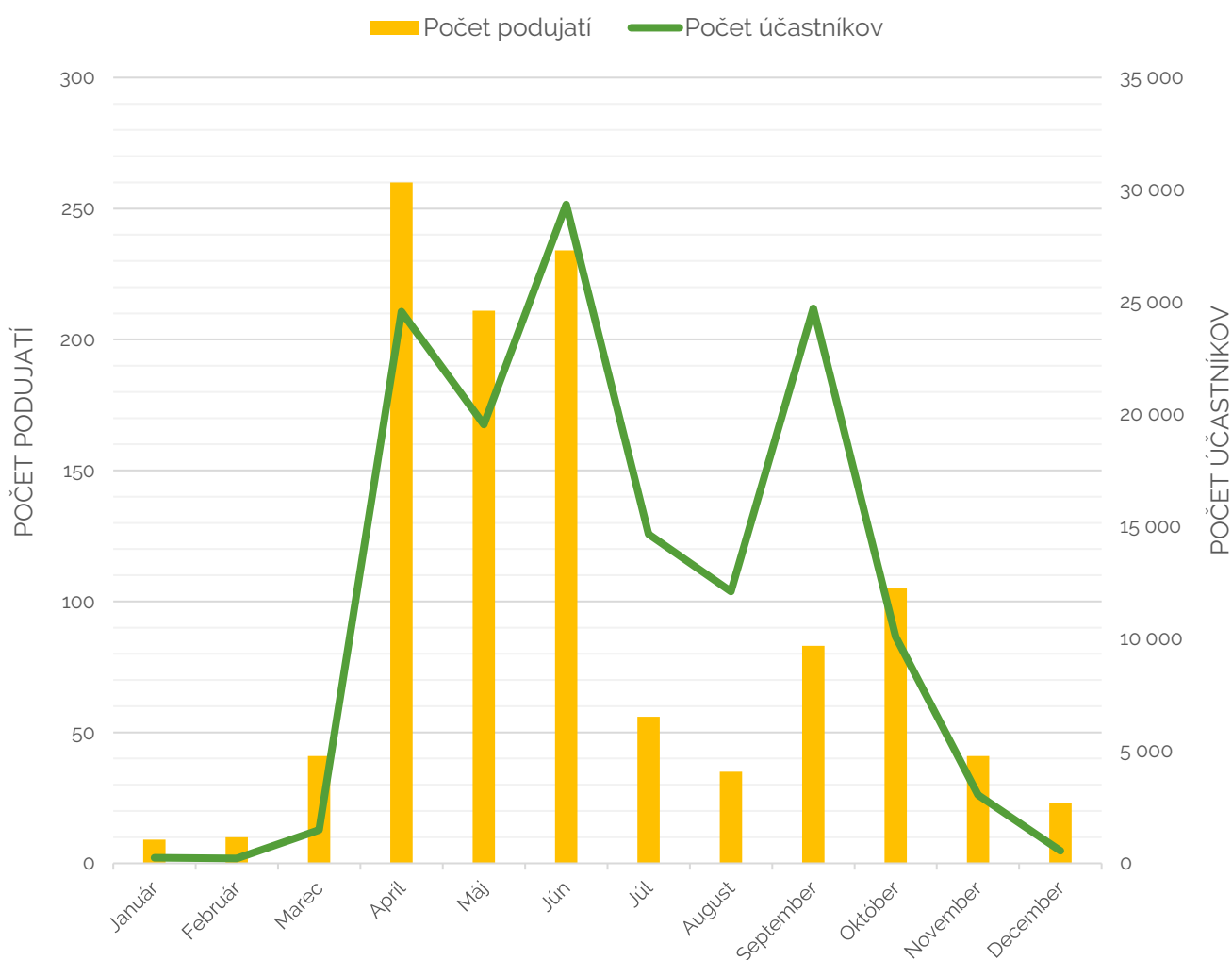

OBR. 6 PREHLAD REALIZOVANÝCH PODUJATÍ LESNEJ PEDAGOGIKY PODĽA KRAJOV SLOVENSKA (POZN: NEÚPLNÉ DÁTA, HODNOTENÝCH 448 PODUJATÍ)

5. Obdobie realizácie aktivít lesnej pedagogiky

Podujatia lesnej pedagogiky sa konajú v priebehu celého roka. Vďaka rozličným organizačným formám je možné prispôbiť aktivitu ročnému obdobiu, či aktuálnemu počasiu. **Najviac podujatí sa uskutočnilo v priebehu mesiaca APRÍL.** Dôvod, prečo je tomu tak je jednoznačný – apríl je mesiac lesov. V apríli sa organizujú Lesnícke dni na rozličných miestach po celom Slovensku, súčasťou ktorých sú i aktivity lesnej pedagogiky. Veľký počet podujatí bol

realizovaný aj v nasledujúcich mesiacoch - máj a jún. Neskôr v období prázdnin je podujatí menej, avšak podľa grafu vyjadrujúceho efektívnosť realizácie aktivít lesnej pedagogiky je zrejme (obr. 7), že aj v letných mesiacoch je výrazný záujem o podujatia a aktivity lesnej pedagogiky. Druhým vrcholom, kedy je aktivít lesnej pedagogiky viac, je začiatok školského roka v mesiacoch september a október.

OBR. 7 EFEKTIVITA REALIZÁCIE PODUJATÍ A POČTU ÚČASTNÍKOV V PRIEBEHU CELÉHO ROKA 2019

6. Propagácia aktivít lesnej pedagogiky

Lesná pedagogika má svoju web stránku www.lesnapedagogika.sk, na ktorej sú uvedené základné informácie o tom, čo je lesná pedagogika a aké sú jej princípy a ciele. Obsahuje aj informácie o vybraných projektoch lesnej pedagogiky s dlhoročnou tradíciou. Web stránka oboznamuje verejnosť s aktualitami v oblasti lesnej pedagogiky a vytvára priestor pre lesných pedagógov, ktorým poskytuje metodické pokyny a materiály pre niektoré zaujímavé témy. Webovú stránku spravuje koordinátor lesnej pedagogiky Národné lesnícke centrum, ale priestor pre zverejnenie zaujímavých aktualít, či materiálov pre ostatných lesných pedagógov je tu pre všetky inštitúcie, ktoré sa venujú tejto oblasti. Počas roku 2019 mala uvedená webová stránka 2728 nových návštevníkov. Opakovaných návštevníkov, ktorí navštívili stránku viac krát, bolo 12 612, pričom najnavštevovanejšia bola hlavná stránka a chránená sekcia - Pre lesných pedagógov.

Lesná pedagogika je aktívna aj na sociálnej sieti Facebook, kde má svoje konto www.facebook.com/lesnapedagogika. Na facebookovej stránke je v súčasnosti 1052 sledovateľov a 1024 fanúšikov. Väčšina priaznivcov je zo Slovenska, ale stránka eviduje niekoľko desiatok priaznivcov aj zo susedných Čiech, Poľska či Ukrajiny. Táto zásluha patrí medzinárodným projektom lesnej pedagogiky, ktoré boli v uplynulých rokoch realizované. Facebooková stránka oslovuje prevažne vekovú kategóriu od 25 do 34 rokov (35% fanúšikov). Prostredníctvom sociálnej siete je možné zachytiť aktivity lesnej pedagogiky v priamom dianí alebo bezprostredne po ukončení aktivity.

Propagácia podujatí lesnej pedagogiky však prebieha aj na interných médiách jednotlivých subjektov, ktoré sa lesnej

pedagogike venujú. Napríklad aktuálne informácie o aktivitách lesnej pedagogiky vykonaných lesníckym subjektom Lesy SR, š. p. sú prezentované v časopise *Lesník* (časopis zamestnancov štátneho podniku Lesy Slovenskej republiky), ktorý vychádza mesačne. Podujatia lesnej pedagogiky organizované lesníkmi a lesnými pedagógmi z Vojenských lesov a majetkov sú prezentované v časopise *Vojenské lesy* (časopis zamestnancov Vojenských lesov a majetkov SR, š. p.), ktorý vychádza v štyroch číslach za rok. Okrem časopisov sú tiež v oblube sociálne siete lesníckych subjektov, ktoré zdieľajú svoje aktivity na interných stránkach lesníckych subjektov napr. Facebook/LESY-Slovenskej-republiky, Facebook/Mestske-lesy-v-Bratislave, Facebook/mestskelesykosice alebo Facebook/Vojenske LesyAMajetkySr a Facebook/lesytanap.

Je dôležité, aby aj touto cestou bola verejnosť oboznamovaná s aktivitami lesnej pedagogiky a lesní pedagógovia tak mohli šíriť význam lesov pre spoločnosť a učenie o lese.

Propagáciu aktivít lesnej pedagogiky je možné evidovať aj na základe monitoringu tlače Národného lesníckeho centra vo Zvolene. **Prostredníctvom monitoringu tlače sa pojem lesná pedagogika v roku 2019 objavil v 79 príspevkoch v médiách.** Z toho 6 príspevkov bolo o lesnej pedagogike, ktorá nekorešponduje so vzdelávacím programom akreditovaným Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Okrem počtu príspevkov sa prostredníctvom monitoringu tlače dá určiť aj hodnota AVE – Advertising Value Equivalent, ide o najpoužívanejší nástroj na meranie dopadu médií k získaniu publicity. Vyčísľuje, koľko by stála inzercia, ak by bola zverejnená v danom počte a predmetných typoch médií. **Počas roka 2019 bola AVE hodnota 44 531€.**

Záver

Lesná pedagogika sa na Slovensku realizuje viac ako 15 rokov. Za ten čas sa pevne etablovala v ponuke environmentálnych vzdelávacích produktov pre spoločnosť. Vybudovaná štruktúra riadenia, organizačné prepojenia, medzinárodná spolupráca, jednotné postupy, akreditované vzdelávanie, dostatok didaktických materiálov sú zárukou odbornosti a kvality. Dokumentuje to aj prehľad jednotlivých kapitol tejto Správy za rok 2019, z ktorých stručné závery a odporúčania uvádzame:

- Záujem verejnosti o tento druh aktivít je evidentný. Jednoznačne prevláda dopyt po aktivitách realizovaných v exteriéri, **lesná vychádzka je najpreferovanejšia forma stretnutí.**
- **Najpočetnejšou skupinou sú žiaci 1. stupňa ZŠ** (7 až 10 rokov). Odporúčame zamerať sa na skupinu seniorov a marginalizovaných skupín. Výzvou zostáva skupina stredoškolskej mládeže, s ktorou je potrebné pracovať ako s generáciou, ktorá bude stáť v čele riadiacich procesov.
- Mapa LP pre Slovensko ukazuje, **že najviac aktivít sa uskutočňuje v Bratislavskom, Banskobystrickom a Prešovskom kraji.** Súvisí to s pôsobnosťou inštitúcií ML Bratislava, NLC a ŠL Tanapu. Zároveň mapa zrkadlí geografický potenciál a miesta, kde by bolo potrebné zamerať svoju pozornosť a to nielen pre existujúcich realizátorov LP, ale naopak, je potrebné zapájať do spolupráce ďalšie lesnícke inštitúcie.
- Z palety rôznorodosti ponúkaných tém LP, ktorých celkový počet 140, **najviac rezonovala téma: Zasadil som strom.** Objavili sa aj odborné témy ako napr. Cirkulárna ekonomika, Pestovanie a štruktúra lesa alebo Horopis Tatier.
- Ročné premietnutie aktivít LP celkom prirodzene reflektuje dva momenty - **mesiac apríl je historicky venovaný lesom, a preto aj intenzita programov LP je najvyššia.** Druhý moment je, že aktivity LP sú zamerané na školskú mládež, ktorej ročný cyklus je fixný a obdobie prázdnin je takpovediac „hluché“. Zaujímavým fenoménom je, že zimné obdobia sú tiež pomerne slabé. Zdá sa, že vplyv počasia je významným limitujúcim faktorom pre realizáciu aktivít LP v exteriernom prostredí. Odporúčame venovať pozornosť významným dňom alebo udalostiam, ktoré sú počas roka príležitosťou pre tematické aktivity LP – napr. Medzinárodný deň lesov, Deň Zeme, Deň vody, Deň biodiverzity, Deň detí, mesiac úcty k starším a pod.
- **Propagácia a pozitívna komunikácia prostredníctvom médií zohráva dôležitú úlohu.** V nasledujúcom období bude potrebné cielene pracovať s médiami, aby aj témy environmentu boli v centre ich pozornosti.
- Do budúcnosti je potrebné neustále **zvyšovať kvalitu environmentálneho vzdelávania,** a to jednak z pohľadu programov, ich obsahov, tém, foriem, ale aj z pohľadu lesných pedagógov a ich vedomostnej úrovne, schopnosti komunikovať aktuálne celospoločenské témy primerane každej vekovej skupine. **Veľmi dôležitou zostáva medzinárodná spolupráca a vzájomné zdieľanie dobrých príkladov praxe.**
- Samostatnou otázkou je financovanie programov lesnej pedagogiky, ktoré je nateraz zväčša realizované z vlastných zdrojov lesníckych inštitúcií, alebo z projektových schém národnej a medzinárodnej úrovne. **Tento model je z dlhodobého hľadiska neudržateľný a bude potrebné systémovo riešiť túto otázku.**
- Pre objektivitu ďalších bilancií aktivít LP je potrebné, aby do nich prispeli všetci realizátori.
- Pre ďalší rozvoj LP je nevyhnutné rozšírenie spolupráce na rezortné organizácie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstva životného prostredia SR ako aj organizácie zaoberajúce sa environmentálnou výchovou a vzdelávaním.

Rady

na záver

Lesná pedagogika je postavená na ľuďoch a vzájomnej spolupráci všetkých zainteresovaných strán. Tak ako pri pestovaní lesa je potrebné množstvo rúk, tak aj pri odovzdávaní poznatkov je potrebný ľudský um, jeho úsilie a schopnosť empatie. Lesná pedagogika všetky tieto predpoklady vzáčne prepája.

LESU ZDAR!

V prípade, že:

- sa chcete dozvedieť niečo viac o lesnej pedagogike, navštívte stránku www.lesnapedagika.sk,
- máte záujem absolvovať program lesnej pedagogiky, obráťte sa na lesnícky subjekt hospodáriaci vo vašom okolí,
- máte tip na spoluprácu, napíšte priamo koordinátorovi: info@lesnapedagogika.sk.

Použitá literatúra

CHLPOŠOVÁ, D. a kol. 2019. *Učenie o lese*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 86. ISBN 978-80-8093-278-7

LOYOVÁ, D. a kol. 2018. *Lesná pedagogika – učebné texty k vzdelávaciemu programu*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 112. ISBN 978-80-8093-240-4

MARUŠÁKOVÁ, Ľ. a kol. 2010. *Lesná pedagogika ako súčasť environmentálnej výchovy na Slovensku*. Konceptia rozvoja. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 67. ISBN 978-80-8093-121-6

MARUŠÁKOVÁ, Ľ. 2012. *Lesy pre ľudí. Lesnícky program. Lesníctvo v prospech spoločnosti*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 47. ISBN 978-80-8093-171-1

www.lesnapedagogika.sk

www.forestpedagogics.eu

Správa o lesnej pedagogike

za rok 2019

ISBN 978 - 80 - 8093 - 308 - 1

© Národné lesnícke centrum, Zvolen